

บทคัดย่อ

การศึกษา เรื่อง “พัฒนาการการบริหารงานตามหลักความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามยอต จังหวัดลพบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการและการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เขาสามยอตที่มีความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งเงื่อนไขปัจจัยที่ก่อให้เกิดการบริหารงานตามหลักความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และพนักงานท้องถิ่น รวมทั้งตัวแทนประชาคม กลุ่ม องค์การชุมชนและประชาชนชาวบ้าน

ผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์เกี่ยวกับพัฒนาการกระบวนการบริหารงานตามหลักความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนของ อบต. เขาสามยอต พบว่า 1) อบต. มีกระบวนการสร้างความเข้าใจและความเชื่อมั่นต่อประชาชน เช่น การลงพื้นที่เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่ การให้บริการและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน การปลูกฝังความรู้เรื่องการปกครองท้องถิ่นแก่เด็กและเยาวชน 2) อบต. มีกระบวนการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เช่น ติดป้ายประกาศ การจัดทำเอกสารแผ่นพับ วารสาร อบต. การประกาศเสียงตามสาย การประชุม อบต. สัมมนา การจัดทำ Website นอกจากนั้น อบต. เขาสามยอตมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก 3) อบต. มีกระบวนการตรวจสอบ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการภาคประชาชนในการดำเนินการตรวจสอบการบริหารงานของ อบต. การให้ความรู้และการอบรมในระเบียบกฎหมายแก่ประชาชน ส่วนการตรวจสอบโดยฝ่ายสภาท้องถิ่น มีการเปิดโอกาสให้สภาท้องถิ่นในการตรวจสอบการทำงานของ อบต. ได้หลายช่องทาง เช่น การตั้งกระทู้ถามหรือการเปิดอภิปรายผู้บริหารท้องถิ่นและมีวิธีการเชิญภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมสภาท้องถิ่น 4) อบต. มีกระบวนการทำประชาคมโดยมีการรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนและเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของ อบต. เพื่อให้เกิดความโปร่งใส

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการบริหารงานตามหลักความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นมีปัจจัยสำคัญ ดังต่อไปนี้ คือ 1) ปัจจัยด้านทหารและข้าราชการเกษียณในพื้นที่ 2) ปัจจัยด้านโครงสร้างกฎหมาย 3) ปัจจัยด้านการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง 4) ปัจจัยด้านผู้นำที่เข้าถึงพื้นที่และสร้างผู้นำระดับชุมชน 5) ปัจจัยด้านภาคประชาคมเข้มแข็งและคลังสมองท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะต่อองค์กร แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

1. ข้อเสนอแนะต่อ อบต. เขาสามยอด (1) เสนอให้ อบต. เขาสามยอดสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นในการบริหารจัดการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียงด้านการจัดการขยะอย่างเป็นระบบและพัฒนาความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งโดยการประชุมแก้ไขปัญหาหารือร่วมกัน การทำข้อตกลงร่วมกันในการจัดการขยะระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) เสนอให้ อบต. เขาสามยอด สนับสนุนกลุ่มสตรีให้มีความเข้มแข็งในการเข้ามามีส่วนร่วมและการตรวจสอบการทำงานของ อบต. โดยส่งเสริมให้มีการอบรมให้ความรู้เรื่องการปกครองท้องถิ่น กฎหมายท้องถิ่น แก่กลุ่มสตรีใน อบต.

2. ข้อเสนอแนะต่อ อบต. โดยทั่วไปที่จะบริหารงานตามหลักความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน (1) เสนอ ให้ อบต. โดยทั่วไปให้มีระบบการประชาสัมพันธ์เปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง และหลากหลายช่องทาง เช่น แผ่นพับ วารสาร และการจัดทำเว็บไซต์ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลอย่างสะดวก (2) เสนอให้ อบต. โดยทั่วไป สนับสนุนให้มีกลุ่ม องค์กรชุมชน ภาคประชาคมที่มีความเข้มแข็งในการตรวจสอบการทำงานของ อบต. โดยจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้าง การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และกฎหมายอื่นๆ แก่ประชาชน กลุ่มองค์กรชุมชนที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการด้านต่างๆ ของ อบต. (3) เสนอให้ อบต. โดยทั่วไป ได้มีการจัดประชุมประชาคมเป็นประจำทุกเดือน การจัดทำ อบต. สัญจรเพื่อรับฟังความคิดเห็นและแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น (4) เสนอให้ อบต. โดยทั่วไป ได้จัดทำข้อมูลทำเนียบคลังสมองท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการศึกษา ด้านกฎหมาย ด้านศาสนาและวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ ซึ่งถือว่าเป็นบุคลากรที่สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น

3. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (1) เสนอให้สถาบันการศึกษาในท้องถิ่น ทำการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อถอดบทเรียนรู้ด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน และด้านอื่นๆ ของ อบต. เขาสามยอด (2) เสนอให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ส่งเสริมให้มี อบท. ต้นแบบด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การประชาสัมพันธ์แบบเข้าถึงประชาชน การมีกลุ่มองค์กรชุมชนที่หลากหลายในการตรวจสอบการทำงานของ อบต. การกระจายอำนาจตัดสินใจให้กับชุมชน